

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za osem mesecev 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 0 kr. za četrt leta. — Za taje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Šest let Taaffejeve vlade.

y. Volitve za državni zbor bile so končane prve dni avgusta 1879. leta. Kazalo se je, da je nemško-liberalna stranka bila potisnjena v manjšino in da bode v novem zboru prejšnja opozicija imela večino, če prav le neznatno. Narodi, ki so skozi 18 let zdihovali pod nasilstvom protivnih germanizujočih vlad, oddahnili so se in pričakovali, da se bode novo ministerstvo vzelo iz večine, kakor je to navada v ustavnih državah. Knez Auersperg je že poprej bil odstopil in za volitev bil je začasni predsednik Stremayer, grof Taaffe pa je vodil notranje ministerstvo in volitve.

Dne 12. avgusta 1879. leta naznanil nam je telegraf z Dunaja, da objavlja vladni list nove ministre. Brali smo jih in marsikateri naših bralcev se je z nami vred zavzel in še jedenkrat prečital imena. Kajti mej vsemi osmimi ministri bil je samo jeden pravi zastopnik Slovanov, dr. Pražak, čegar imenovanje je bilo tudi nam Slovincem simpatično, vsi drugi pa Nemci, in kar nas je najhuje zbadlo, naš prijatelj Stremayer ni le ostal naučni minister, temveč prevzel je tudi še vodstvo justičnega ministerstva. Toraj sta ravno tisti dve ministerstvi, kateri sta v jezikovnem oziru najbolj imenitni, bili v rokah odločno nemško-liberalnega pristaša. Kdor je v svojem optimizmu pričakoval bil bistvenih sprememb v vladnej sistemi, grdo se je varal in vse je teklo tako naprej, kakor pod Lasser-Auerspergom.

Državni zbor bil je sklican začetkom oktobra 1879. leta in sam presvetli cesar odprl ga je dne 8. oktobra s prestolnim govorom, katerega besede: „Avstrija bode — zvesta svojemu zgodovinskemu poklicu — zavetišče za pravice svojih dežel in narodov, stalno torišče pravice in prave svobode“ — bile so od večine poslancev pozdravljene z navdušenimi bravo klici. In zopet so upali slovanski narodi, zlasti mi Slovenci, da iz inferijornega naroda, za kakeršnega so nas proglašali in zmatrali Nemci, postanemo ravnopraven narod.

Zaupljivo obračali smo se do vlade in do večine državnega zbora, katere del so bili naši slo-

venski poslanci. Pa prva ni imela niti časa, niti prave volje, zadovoljevati našim pravičnim zahtevam, državni zbor pa se je vsak dan moral boriti za svoj obstanek, in v strahu, da ne bi zopet bila v manjšino potisnjena, ni se upala večina energično postopati. V Gradci vladal je ekscelenc baron Kübek po svoje kakor da bi za Štajersko ne bilo Taaffejeve vlade, v Trstu pa smo dobili ekscelenco barona Depretisa, kateri se je naravnost obnašal, kakor določeni naslednik Taaffejev. In danes po šestih letih še sedita ekscelenc baron Kübek v Gradci in baron Depretis v Trstu. S temi dvema imeni je vse povedano, in nikdo ne bo vprašal, kakšne pridobitve imajo zabeležiti Slovenci na Štajerskem in v primorskih deželah. Kratki odgovor glasi se: nič. Niti g. dr. Tonkli, ki je vendar vladi storil vsako uslugo, katero je zahtevala od njega, ni dosegel slovenskih paralel v Gorici, niti g. baron Gödel, dasi je sedel na jako imenitnem mestu podpredsednika, pri vsi dobri volji ničesar ni mogel opraviti proti Conradovi samovolji.

Drugače na Kranjskem. Vitez Widman, ko je dosegel vrhunec svojega delovanja na Kranjskem, nemško večino v trgovinski zbornici in v deželni zboru, bil je prestavljen vsled lastne želje na boljše mesto in par let pozneje povzignen v baronovski stan. Prišel je na njegovo mesto Kalina in njemu se imamo Slovenci vsaj toliko zahvaliti, da so se volitve v državni zbor vršile brez vsega utikanja deželne vlade in brez vsega pritiska na vladne organe in od njih odvisne volilce. Zato smo lahko povsod zmagali z narodnimi kandidati. Po sijajnem izidu državnoborskih volitev pričakovali smo za gotovo, da se kranjski nezakonito izvoljeni deželni zbor razpusti. V tem zmislu obrnili so se vsi slovenski deželni poslanci kranjskega zbora do grofa Taaffeja vlade s pismom, v katerem so razložili nezakonitost zbora in ga prosili, da naj nasvetuje cesarju razpust zbora. Grof Taaffe spravi pismo v žep, ne da bi kedaj bil nanj oficijalno odgovoril, in slovenski poslanci so z ozirom na nejasno in nevarno splošno politično situacijo stopili v deželni zbor. Le pokojni g. dr. Bleiweis ustavljal

se je tako pod Kalino, kakor leto pozneje, in ni ustopil v zbor.

Kalina odšel je na Moravsko, za predsednika na Kranjskem pa je bil dne 18. maja 1880. leta imenovan g. Andrej Winkler, pozdravljen s tem večjim veseljem, ker smo, spominjaje se De Pretisovega imenovanja za Trst, bali se kakega presenečenja. Novi predsednik trudil se je, da nam je pridobil nekaj ravnopravnosti v srednjih šolah in na Ljubljanskem učiteljski. Razpusta deželnega zbora pa ni mogel izposlovati, predno zboru ni sama po sebi dotekla volitvena doba meseca junija 1883. leta. Deželni odbor je tedaj do tega časa bil Slovincem nasproten, delal v interesu Nemcev, odpravil slovensko uradovanje v deželnih uradih in imenoval v okrajne šolske sovete samo svoje privržence, kateri še danes v njih sedé, da varujejo germanstvo na Kranjskem.

Ako sodimo o pridobitvah slovenskega naroda na Kranjskem pod Taaffejevo vlado in Winklerjevim predsedstvom, razločujemo na prvi pogled dve dobi, prva, ki sega do razpusta deželnega zbora 1883. leta, in druga, ki se pričinja s sedanjim deželnim zborom. V prvi dobi se je kranjski predsednik z vso energijo potegoval za ravnopravnost Slovincem in kar se je v narodnem oziru obrnilo na bolje, zgodilo se je tačas. Slovenski poslanci bili so jedini, tako na Dunaji, kakor v Ljubljani, in zategadelj morala je vlada z njimi računati. V drugi dobi od 1883. leta naprej pa Slovenci na Kranjskem nismo le ničesar več pridobili, dasi je na gimnazijah in učiteljskih še dokaj treba storiti, predno se sme reči, da je slovenščina res ravnopravna, in dasi je realka še čisto nemška, temveč v tej druge dobi izgubivamo tal in nemščina se širi na kvar slovenstvu. Do sedaj imeli smo v Ljubljani le jedno čisto nemško ljudsko šolo, protestantsko in na vadnici bolj nemško, nego slovensko. Jeseni pa se odpreti dve čisto nemški šoli in n' slišati, da vsaj vадnica, kar bi morala biti po svojem namenu, postane slovenska.

Ni naš namen razlagati, kaj da je krivo oslabljenju slovenskega naroda na Kranjskem. Uzroki so

LISTEK.

Potopisne arabeske.

XIII.

Gospod urednik! Kdo bi bil mislil, da je za tistim mirnim, idilskim večerom, katerega sem Vam obrisal na spodnjem konci svoje poslednje arabeske, prežala na me toli burna, zabave polna noč!

Dospesvega namreč isti večer s preprijetnega sprehoda po Dunavskem obrežji nazaj v Čerevič, vsprejela me je na gostilniškem vrtu, kjer je pri mojem odhodu še vladala blagodejna selska tihota, šumeča ciganska godba in množica veselo pojočih pincev, da sem mislil, da sem došel na kak somenj. Ko povprašam brdsko krčmarico, kaj je povod temu izrednemu veselju, odgovori mi zgovorna ženica: „Ovako je kod nas svako noč, kad je kod kuće naš načelnik!“ ter pokaže na mladega moža z lepo dolgo brado, sedečega na čelu prostrane mize, okrog katere je bilo zbrano krdelo radostnih gostov. Na to mi je začela pripovedovati o njem naslednjo dogodbo:

Mož se je bil namreč nedavno tam nekje na Madjarskem zaljubil v neko prekrasno deklico ter se po kratkem znanji z njo oženil. Bilo Vam je to

ženitovanje sijajno in veselo, da se ga ne spominja vsa okolica. Nevesta je bila neki toli mična in očarljiva, da se je svatje niso mogli nagledati: zlasti pa mladi ženin ni odmaknil očesa z njenega cvetočega obličja... Koliko senzacijo je torej napravilo, da je drugo jutro po poroki mož to svojo obožavano nevesto — spodil iz hiše ter še isti dan pri sodišči uložil tožbo za ločitev, katera se je tudi v kratkem izvedla. Ta velekrasna žena, o kateri bi mislili, da je kaka gorska Vila, bila je bojda po vsem svojem životu — salva venia! — gobava, kakor svoje dni svetopisemski Job, — zopet nov dokaz, kako neobhodno potrebno je znanje nemščine, ne samo nam „inferijornim“ Slovincem, temveč tudi „inteligentnim“ Srbom! Ko bi namreč omenjeni ženin bil več izveličevalnega jezika preomikanih Tevtoncev, ter kedaj bil v roke dobil Schillerja, vedel bi pač, kaj ta njihov pesnik veleval vsem onim, kateri si nakladajo rožnati jarem sv. zakona, namreč:

„... sehe, wer sich ewig bindet
Ob sich das — Herz zum Herzen findet...“

Od tistega dne je navedeni Čereviški načelnik (župan) ves izpremenjen. Dočim je prej bil vrlo soliden miren in delaven, pohajkuje Vam zdaj neprestano, ter si išče vsakovrstnih burnih zabav. Danes na pr. se odpelje v Budimpešto, kjer preživi v šumnih družčinah po celih štirinajst dni; potem

se napoti doli v Beligrad, ponavljajoč ondu isto življenje; najrajši pa se bavi v Novem Sadu, kjer je poznan po vseh gostilnah kot vrlo gostoljuben, darežljiv veseljak. Ko se po večdnevni odsotnosti vrne v Čerevič, povabi vse svoje prijatelje, najame kako cigansko bando ter se raduje z njimi ob godbi in petji po tri štiri noči zaporedoma. Baš isti dan došel je iz Novega Sada domov ter priredil zopet običajni svoj simpozij. Zbral je okrog sebe vse Čereviške veseljake ter jih „častil“ (gostil) z vsakovrstnimi jedili in pijačami. In kakor sem videl, mož se ne zadovoljuje zgolj z dobrim tekom svojih gostov, temveč skrbi in zahteva i duševne hrane. Vsakdo izmed njegovih povablencev mora biti govornik, pevec, plesalec, kajti z napitnicami vrstilo se je petje in ko se je naveličal človeškega glasu, namignil je ciganom, da so mu zasvirali otožne srbske melodije. Vender tudi teh ni strpel dolgo: napivši temu ali onemu, pozval je tovariše v „kolo“, — toda plesa se ni smela udeležiti nobena ženska, do katerih ima mož od svoje nesrečne ženitve nepremagljivo mržnjo...

No, nekam tja gori do polnoči sem gledal in poslušal to vrveče življenje. Vrlo so me zanimala dovtipne zdravijce, v katerih so Hrvati in Srbi sploh mojstri, še bolj pa milozvočne narodne pesmi, in pomenljive pesmi-napitnice. Zlasti začetkoma člo-

znani vsakemu, kdor ne gleda skozi očala oficijozne žurnalistike, s katero nas je v poslednjih letih osrečila vlada. Grof Taaffe je baje v privatnih pogovorih se večkrat izrazil, da se morajo razbiti vse narodne stranke. Imel je pač v mislih znani izrek florentinskega politika. Razbijal je nemško stranko, pa ni dosti dosegel. Tudi pri Čebih se ni dalo veliko opraviti, le mi Slovenci, bolj rahli in mehki, bili smo dobra tvarina za tako razbijanje.

Ako si tedaj ogledamo Slovenci svojo narodno bilanco koncem šestega leta Taaffejeve vlade, moramo priznati, da je jako neugodna in da se naš položaj v teh šestih letih pri dveh tretjinah Slovencev ni le nič zboljšal, temveč še shujšal, na Kranjskem pa da se v poslednjih dveh letih vidno dela na razdor, toraj na oslavljenje narodne stranke.

Mi ne zamerimo prejšnjim državnim poslancom, da vzlic svoji dobri volji in krepkemu potezanju za narodne pravice neso dosegli večjih in vidnejših uspehov. Prva leta visela je cela sistema v zraku, ker se je utegnila večina vsaki dan spremeniti. V poslednjem času pa je prišlo na vrsto toliko kočljivih vprašanj in večina je postala tako negotova, da je vlada sama hitela zaključiti zbor.

Posnemati pa si morajo naši državni poslanci iz malo veselihkušenj v preteklih šestih letih vodilo za svoje delovanje v prihodnji dobi. Kot del zbornice večine in sicer kot tak del, da brez njega ni gotove večine, smejo in morajo zahtevati, da se večina in vlada nanje ne spominjata samo tačas, kedar jih potrebuje za glasovanje, ampak da jih vlada tudi posluša, kedar terjajo ravnopravnost za svoj narod. Praznih obljub smo dosti slišali, videti hočemo zdaj dejanj. Malo nam je pomagano s Taaffejevo vlado, ako pod njo slabimo in hramo, kakor pod Auerspergom.

Od naših poslancev torej pričakujemo, da bodo stopili z jasnim programom pred večino in vlado in da bodo svoj aut-aut jasno in odločno povedali vladi in večini.

Požiralnik narodnega imetka.

(Dolge.)

Dandanes, ko vse potuje križem svet, tudi kmeta, delavca in posla ne drži doma. Pogledati v mesto, na somenj, to zabavo si rad privoščijo. Njegov prednik se ni poznal taci, „opravkov“, zato pa je tudi več imel. Taka pota, ki so večkrat nepotrebna, jedó kmeta. To se hitro spozna, če se količkaj pomisliti in računati hoče. Ali dandanašnji svet se ne briga za to, gre za veseljem, je potratljiv. Mnogi hodi v bližnje mesto, na trg ali na somenj samo, da zijala pase in si kaj privoščijo. Oče ali mati, ali pa oba pustita dom in otroke, odideta v največjem delu za ves dan in se vrnejo pozno v noč, seveda ne prav čiste glave, zato pa s praznim žepom. Nič nista imela kupiti, nič prodati, šla sta samo, da kaj vidita. Pot domov je pa zmirom dolga, če je več ovinkov, bolje se mu zdi. Če je dobro opravil, popiva od veselja in daje za pijačo; če pa ni bilo kupčije, tolaži se itak s pijačo, češ „kjer je krava, naj bo še tele.“ Kdo ga še ni videl s somnja idoveka nekako prešine tisti melanholični napev „Mnogája leta“; vender, ako ga čujete peti v jedni ter isti noči po dvajset, tridesetkrat, potem pa, gospod urednik, zbežite, makar, da imate jeklene živce!

Isto noč o spanji ne bilo ne duha ne sluha. Ali naposled si človek pomore! Ko sem videl, da tistih napitnic ni konca ne kraja, zamašil sem si ušesa s pavolo in — probatum est — spal sem Vam do rane zore. Ko sem zopet ustal, prepevali so náčelnikovi gostje baš zadnjikrat svoja „mnogája leta“. Da se izognem pogledu na tiste ruševine, katere nastanejo vsled jednake ponočne bitke, zbežal sem „na polje“, v zorno vspomladno jutro.

To Vam je bilo življenje na gozdnatem obrežji širnega Dunava! Različne povodnje, močvirske ptice: čaplje, „sluke“ (kljunači), „ronci“ (pandirki), liske in patke, „rode“ (štorklje ali štrki), jerebice in fazani, „gluware“ in krže — vse križem frfotale so kar jatovice nad reko sem ter tja, iskaje si plena in živeža...

In če pogledate v vodo, eto Vam zopet bujnega življenja! Dunav je namreč jako ribovit! Tu imate: „mormije“, „toke“, „kečke“ (po nemško Stirl), „šarane“ (karpe), „smuče“ (Schill), „deverike“, ribe za pečenje, „bandarje“, ki so posebno ocvrti dobri, „some“ (Scharl), „kesege“ male bele ribe, „mániče“, šarene ribe, „čiike“ in „pastrme“, poslednje so jako redke in je njih meso kilo po 4–5 gld.

čega, opitega, da se je ustavljal pri vsakem krimarji in vsakem žganjarji? Saj si cestá od sejmišča peljočih na tržni dan še misliti ne moremo brez opotekajočih se sejmarjev. Zato pa tudi nikjer krème in žganjarnice niso tako gosto nasejane, kakor ravno ob taci cestah. In na sejmarja gredo lakomniki, kakor na med čebele, spremljajo ga mešetarji in drugi taki „s slino v ustih“ prav do zadnje krème. Plačuj, sedaj te imamo! Vse to godi se po noči, po temi. Kaj čuda, da se trati in trosi, da se stiska mošnjček in da ga ni več vinarja v njem, ko se s silo buta ob domača vrata. Mnogo jih je, ki gredo najprvo v krème, potem šele na sejmišče. Kako se tukaj potem kupi ali proda, to je dovolj znano. Kdor svojo pamet potopi v žganji, s tistim je lahka vsaka kupčija. In prav zato, kar je žganje kupec in žganje prodajal, zato je toliko upitja in prepira na sejmiščih, odtod izvira toliko pravedi bodi za prodano stvar bodi kupilo in denar. Saj je to kaj navadnega, da se v streznosti hoče kupčija razdreti, katera se je bila napravila v pijanosti. Prava nevarna razvada je to, da se gre skoro vsaka kupčija sklepat za pivsko mizo. „Pri kaplji“ naj se razvežejo jeziki in omečajo srca. Tako se navadno pravi. Bela vrana pa je že kupčija brez „likofa“. Mnogi celo mislijo, da je kupčija, pogodba neveljavna, če „likofa“ ni, če se potem „za vino ne dá.“ Da, celó taki se dobijo, ki se samo dogovorijo, kdo bo za „likof“ dal, drugo pa pustijo; to je postranska stvar, óno „likof“, to je poglavitno. Z litrom se mora potrditi pogodba, z žganjem zaliti kupčija. Časi je bil jeden mož jedna beseda, v roko se je seglo, k večjemu udarilo in nihče je ni razrešil pogodbe, nikomur ne bilo zavoljo nje treba postopati po sodiščih in drugih pravedarskih uradih. Sedanji rod pa mlinska kolesa vrti z žganjem, zato pa tudi takisto po svoje meljejo.

Žganjar posebno rad zapravlja denar in popiva, če ima praznično obleko na sebi. Tako ga vidimo zelo bogatega na božji poti; pot pelje ga od žganjarne do žganjarne, naravnost tja pri cerkvi, kjer se žganje toči. Kramarji in krošnjarji tožijo, da na božjih potih ne prodajo in ne skupijo več toliko, kakor prejšnja leta. Nič čudno to. Če se še kak novček reši, če se kak božjak še prinese na mesto, ne kupi se zanj „odpustek“ ali kaj drugega tacega — tudi ne ravno preveč potrebnega, — marveč steče se z njim v smrdečo kolibo. Opravek pri uradu je tudi navadno tak, da se ga je mogoče lotiti samo pijanemu. Če le kje, je tam, kjer gre za čast, imetek, za zdravje, časi celo za življenje, treba imeti jasno pamet, jasen spomin, popolno treznost. Toda kaj nam kažejo tolikokrat sodnje obravnave? Pravijo nam, da z ljudmi ni mogoče obravnavati, ker je očitno, da žganje iz njih govori. Časi je treba obravnavo gladko preložiti, toda vselej to ne gre, tudi se vselej to ne zapazi, da se je toliko potrebni razum potopil bil prej v žganji. Časi se to spozna še le tedaj, ko se roka vzdigne za sveto prisego! Sedaj naj kdo preračuna, koliko škode napravijo znani kozarčki vsako leto? Mari ne več, kakor marsikatera povodenj? Da, celo tuje premo-

ženje, občinske stvari se prav pogostokrat obravnavajo pri žganji. Seja občinskih svetovalcev in odbor-nikov je po nekoč seja samih žganjarjev, opitih žganjarjev. Tako je marsikateri, ki poprej ni pil, žganjar postal, ko je bil izvoljen v občinski odbor. Svoj imetek se tukaj raztaka, občinske stvari pa upravlja in razsoja žganje, pijana pravica in previdnost.

Kuga žganjarske zapravlivosti se pa poprima zlasti mladine. Tudi ona ne pozna nobenega drugega veselja več, kakor žganje. V dober kup dobiva to veselje, dva ali tri novce — in že se ziblje v sladki omamljenosti. Pastirji in hlapci sklenejo hitro zavezo z vragom. Navajeni so morebiti že iz mladega strupenega žganjarskega duha, naučili so se ga morebiti duhati pri svojih stariših. Gospodar jim žganje postavi na mizo „za pobjesek“, tako za trdo pot v gozd, tako ob času košnje, ob času mlatve in žetve, za pust ali za praznik itd. Hiše so že dobijo, ki dajejo poslom svojim žganje h kruhu, tako na pr. pred južino, tako pred večerjo. Grlo jedenkrat žganja žejno, ostane ga žejno za zmirom. Vsak krajcar mora iti za žganje. V petek ali svetek, to je vse jedno, zvečer napolnijo se žganjarnice po vasi s pastirji in hlapci. Kolikor se je čez dan nakapalo gotovega zaslužka, vse gre za žganje in poprej se ne razidejo, dokler ni šlo vse. Ni moj namen, tukaj razkladati, da taka mladina, ki se tako žganju udaje, ni za nobeno rabo, za nobeno težko delo. Žganje nam kakor kuga jemlje najboljše moči. To je slana, ki neprestano mori naše gospodarsko polje. Rod žganju udan, peša, izgublja svoje moči, ne stori toliko, kakor rod, ki se ni še ostrupil s peklenko pijačo. Roka žganjarjeva manj vzdigne, po vrhu zasekava, zaspino mlati in kosi. Zamuda časa in površnost, to sta prvi hčeri žganjarstva. Potem je lahko spoznati, koliko škode trpi gospodarstvo ali tisti, ki ima žganjarje za delavce. Ali vse to popisati in dokazati ni namen teh vrstic. Potreboval bi za to cele bukve in še ne bi vsega mogel povedati. S temi vrsticami bi rad le premišljevanje vzbudil.

(Konec pri.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 19. avgusta.

Dopisnik „Narodnih Listov“ je pri konservativcih v Linci in Solnogradu poizvedel, kako nemški konservativci sodijo o osnovi posebnega katoliškega kluba, ki bi bil nezačuden od sedanje državnoborske desnice. Dopisnik pravi, da so vsi nemški konservativci jedini v tem, da bi se osnovala posebna klerikalna stranka, samo v tem neso jedini, ali je zdaj pravi čas zato. Tirolci nemajo nič proti temu, da se osnuje poseben samostojen klub pod vodstvom Lichtensteinovim, ne ugaja pa jim ime „katoliški klub“, ker so avtonomisti iz klerikalnih uzrokov in mislijo, da jim sedaj zveza s Slovenci in Dalmatinci več koristi, kakor pa samostojen katoliški klub. Tudi so preverjeni, da sedaj še ni čas, izločiti katoliške elemente iz českega in poljskega kluba ter jih združiti v katoliški klub. Nemško-konservativni klub pod vodstvom kneza

nemu strmenju v zelenkaste Dunavske valove in stavim, da Vam zopet odmevajo v duši Radičevića resnične besede (in sicer brez tiskarskega pogreška):

„Oj Dunavo, o, ti reko silna
Ala si umilna!...“

Da pa ne boste sanjarili vedno-le v prazni sinji vzduh, prikaže se Vam čez nekoliko časa ondu na desnem bregu znamenito selo Banoštor. To selo, ki ima danes nekaj čez osemsto prebivalcev, dobilo je nemara svoje popačeno ime po nekdanjem benediktinskem samostanu, katerega je tukaj dal sezidati v 12. stoletji nek ban Belus, po katerem so ga potem imenovali Banov monastir. Tukaj je bila nekoč, začetkom 13. stoletja menda stolica obnovljene sremske škofije; ali nekaj let pozneje so to selo razrušili Tataři. Pravijo, da je ondu mnogo ostankov iz rimljanske dobe: kosi zidovja, grobovi z rimskimi starinami, z rimskimi novci in napisi — no, relata refero, kajti peljal sem se mimo, ne da bi bil izstopil: ako hočete verjeti, je dobro, ako pa ne, pa mi ovrzite navedeni citat in mirna Bosna!

Sicer pa sem se zdaj le tu doli malo brugal za vse primerno ali krivo porabljene citate, kajti parnik se je približeval mestu, na katero sem bil namenjen in to je bil — Ilok.

Ali predno stopim na kopno, opozarjam Vas, da je za potovalce, dospevše po Dunava navzgor, prikladneje, ako se izkrcajo v Palanki ter se pre-

Ako pa neste ribič-strokovnjak, ozrite se gori po desnem Dunavskem obrežju! Tu so bujni ovočjaki, kjer je nasajena nepregledna množina slivja — vidite tukaj Vam rasejo in zorevajo tiste okusne slive, iz katerih se žgê sloveča „sremska slivovica!“ Tega drevja Vam je tukaj okrog Čerevića vse polno, tako da so nekatere hiše skrite v senci njegovega plodovitega vejevja, kakor kje tam gori v Slovenskih Goricah, recimo, na g. Šumanovem domu...

Izmej teh sadovnjakov dospejete v solnčne vinograde, vedno višje na vzvišeno brdo gori nad Čerevićem, kjer imate lep razgled preko Dunava po širnej Bački. Glejte! Tamo-le nekoliko nižje doli, nasproti Kámenici je Futak (ne Tutak kakor ste zadnjič napačno tiskali). V Futaku je naseljenih več rodbin iz Alzacije in Lotaringije. Višje tam le gori preko Dunava je Begeč, okrog katerega se razprostira širna raván tja do Novega Sada in gori do Palanke.

Tostran Dunava proti jugoiztoku gori nad Čerevićem v Fruški Gori kake pol ure oddaljen, je pravoslavni samostan Beočin...

Žal Vam je ostaviti predivni razgled z uzvišenega vrhunca tu gori „kod lipe;“ toda sem gori od Kamenice pluje parobrod, s katerim Vam je zopet odrinoti dalje.

Ker todi gori ob Dunavu pričetkoma ni znamenitih mest in selišč, udaste se slobodno slast-

Lichtensteina pa more biti vendar početek bodoče velike katoliško-konservativne stranke, v kateri se bodo zbrali vsi konservativni elementi vseh avstrijskih narodov, vsa sedanja desnica izimši nekaj liberalcev in nekatolikov. Lienbacher pa hoče, da bi se vsi nemški konservativci združili v jeden klub, da bi potem večina in vlada bili zavisni od nemških konservativcev. Štirski in zgornjeavstrijski konservativci se skoro strinjajo z Lienbacherjem. Polemika v nemškem konservativnem taboru suče se okrog tega vprašanja, kako bi se dala najlažje doseči taka katoliška stranka, ki bi mogla zapovedovati vladi in desnici. Lichtenstein-Lienbacherjeva skupina, misli dopisnik tega českega lista, bode nazadnje zmagala Tirolce. — Nek Dunajski katoliški tednik se v novejšem času tudi posebno poteguje za Lienbacherja. Ta list pravi, da se sedaj v Avstriji ne bje boj mej liberalizmom in konservativizmom, ampak le narodnostni boj. V tem boji pa nemški konservativci nima jo nikakega povoda potegovati se za Slované, ampak le posredovati morajo. Ta list pravi, da so pri poslednjih volitvah nemški konservativci izgubili več mandatov baš za to, ker so preveč tirali slovansko politiko in premalo gojili konservativno. Mi nečemo na dolgo pretresovati izjav tega časnika, če tudi to vemo, da bi ako se nemški konservativci odločijo od večine, naši slovanski poslanci s svojimi terjatvami prišli v manjšino. Toda nastopili bi lahko drug pot. Ne podpirali bi več težnjev nemških konservativcev in prevzeli ulogo posredovalca mej liberalci in konservativci. Ko bi nemški konservativci tako posredovali, da bi njih posredovanje škodovalo Slovanom, bi pa naši slovanski poslanci tako, da bi prvi škodo imeli. Pokazati je treba nemškim konservativcem, da smo mi njim ravno tako potrebni, kakor oni nam, da je nam narodnost prva, konservativizem še le druga stvar.

Žganjepisvstvo je na **Koroškem** še veliko bolj razširjeno, kakor pri nas na Kranjskem. Kako temu zlu v okom priti, posvetovala se bode enketa, katero je sklical deželni predsednik. Pri tej enketi zastopani so deželni odbor, knezoškofijski ordinarijat, deželni sanitetni svet, kmetijska družba, trgovska zbornica, deželni šolski svet in finančna direkcija po svojih pristojnostih. Iz raznih poročil okrajnih glavarstev se razvidi, da pride v nekaterih krajih na 116 ljudi jedna žganjarija, v Celovci je jedna žganjarija na 155 prebivalcev. Otroke hitro vadijo na žganje, otroci je sabo v šolo jemlje za malo južino. Neka mati se je celo pri župniku pritoževala, da njen sin neče žganja piti. Okrajni zdravniki poročajo, da ljudstvo hira in boleha, ter prezgodaj umira zaradi žganjepitja. Mnoga več jih zblazni, kakor prejšnja leta, ko se še žganje ni tako pogostem pilo. Shodi županov v nekaterih okrajih, kateri so se bili sklicali na povelje deželne vlade, so priporočali sledeče sredstva proti žganjepitju: visoko obdačenje žganja in špirita, ponižanje davka na navadno pivo, omejevanje prodaje žganja na drobno, ostro kazni za nedovoljeno točarenje žganja; da se prepove hlapcem in delavcem shajati se, žganje pit; da se spozna razumejo razumej gospodari, da ne bodo več poslom dajali toliko žganja; krčmarjem naj se prepove že pijanim še dajati pijače, za revnejše prebivalstvo naj se pa preskrbi ceneje živež. Deželni sanitetni svet predložil je o tem obširno poročilo in priporočila proti žganjepitju sledeča sredstva: Žganje naj se višje obdači; strožje naj se izvajajo dosedanje navedbe proti žganjepitju, skuša naj se povzdigniti sadjarstvo, da se bode delalo več mošta iz sadja. Prvo sejo imela je ta enketa v ponedeljek. V tej seji se je izvolil poseben odsek, kateremu se je naročilo, da izdela načrt zakona o obdačenju žganja. Ta načrt se bode predložil potem deželnemu

zboru, ko ga bode še enketa pretresla. Drugo sejo bode imela enketa 11. septembra, potem bode pa še več sej, ker se je nabralo za to enketo jako mnogo gradiva.

Oficijozne liste posebno jezi, da je Praški župan nagovoril pri intronizaciji novega Praškega nadškofa samo česki ne pa tudi nemški in da je ta tudi samo česki odgovoril. Poudarjajo, da je mnogo Nemcev na **Českem** pa tudi v Pragi. V tem vidijo žaljenje narodne enakopravnosti. Nam se res ne vidi potreba, čemu bi se bilo pri tej priliki toliko na Nemce oziralo, ko se slednji slavnosti niti udeležili neso. Ko bi bili Nemci prisotni, bi se pa bilo tudi na nje oziralo. Sicer je pa res čudno, da se vladni listi tako potegujejo za narodno enakopravnost sedaj, ko je vendar znano, da, kedar gre za narodno enakopravnost Slovanov, neso na pol tako vneti. Tudi to ni prav oficijozno, da so se pri tej priliki posredno tudi omenjale pravice česke krone.

Kadar razsaja živinska kuga, mnogi kmetje zgube skoro vso govejo živino. Dotičniki pa zato večkrat ne dobé nobenega odškodovanja in podpore ter pridejo na beraško palico. Da se za naprej odpomore takim zlim posledicam sklenil je **spodnjeavstrijski** deželni odbor predložiti deželnemu zboru zakon, s katerim se bode zaukazalo obligatno zavarovanje živine. Sedaj nabira deželni odbor zato potrebno gradivo. Okrajni živinski zdravniki poslali so že obširna poročila o razširjenosti živinske kuge poslednja leta.

Vnanje države.

Ker so nekateri ruski listi se oglašili za Poljake, katere **Prusija** iztirava, zdi se nemškim listom potreba nekako opravičiti se pred Rusijo. To stvar tako obračajo, da Prusija Rusom s tem še posebno uslugo dela, ker zatira Poljake, kajti slednji bi utegnili Rusiji še nevarni postati. Nek list pravi, da Prusija hoče le osamiti ruske Poljake z njih težnjami po samostojnosti. Ruski poljski element s svojim težnjevem ni nevaren za Rusijo, dokler je omejen samo na ruski del poljskega naroda, drugače bi pa bilo, ako se te težnje razširijo v Avstrijo in Nemčijo. To je pa že res malo prevelika skrb za slovansko Rusijo!

V Antwerpenpu sešel se je shod, ki se posvetuje, kako bi se dalo izvesti, da bi manjšine bile proporcionalno zastopane v parlamentih. Misel, da se snide tak shod, sprožili so **belgijski** politiki. K temu shodu prišlo je tudi mnogo Francozov, Lahov, Holancev, Dancov, Španjcev in Švicarjev. Jeden govornik je v obširnem govoru omenjal krivice, ki se sedaj godé manjšinam. Slučajno dobi jedna stranka jeden glas večine, pa druga polovica volilcev nema nobenega zastopnika v zboru, če je tudi samo za jeden glas v manjšini. Ko bi ta shod značel način, po katerem bi se dale take krivice odpraviti, stekel bi si velike zasluge.

Pravila družbe sv. Cirila in Metoda.

(Konec.)

Predsedstvo.

§. 17. Veliki skupščini predseduje prvomestnik družbenega vodstva, ali njegov namestnik.

Družbeno vodstvo.

§. 18. Družbeno vodstvo ima s prvomestnikom vred 12 udov, od katerih mora najmanj polovica stanovati v Ljubljani ali nje obližji. Ti volijo iz mej sebe prvomestnikovega namestnika, zapisnikarja in blagajnika. Ono si naredi samo svoj opravični red;

sme se razdeliti v odseke in si tudi iz družbenikov sploh izbrati zaupne može za posebna opravila ali poročila.

Za tekoča opravila si družbeno vodstvo lahko napravi ožji odbor, v katerem je prvomestnik, njegov namestnik, zapisnikar, blagajnik in dva uda, ki se izvolita.

Družbeno vodstvo si sme tudi v posameznih deželah iz ondudajšnjih družbenikov privzeti svetovalec za važne družbene reči. Če kak ud izstopi, sme si družbeno vodstvo za čas do prve velike skupščine izvoliti namestnika.

Družbenega vodstva pravice in dolžnosti.

§. 19. Družbeno vodstvo

a) jemlje pristop družbenikov na znanje, sme sprejem odreči in sklepa o izključbi;

b) sklicuje veliko skupščino, ter ustanovlja za njo dan, kraj in dnevni red;

c) nadzoruje podružnice in njih načelnštva, ter sme, kedar hoče, samo ali po svojem pooblaščenju pregledati njih knjige in zapisnike in udeležiti se njih zborov in njihovih načelnštev sej;

d) izvršuje, kar velika skupščina sklene;

e) rešuje vse družbene reči, ki neso veliki skupščini pridržane;

f) vodi blagajnico in knjige, ki jih v konec vsacega leta sklene; oskrbljuje družbeni imetek in ga obrestinosno nalaga; in

g) imenuje uradnike in služabnike za družbo.

Sklepčnost.

§. 20. Pri sklepih, ki trajno obremené družbeni imetek, mora prvomestnik ali njegov namestnik in vsaj polovica, pri drugih sklepih pa prvomestnik ali njegov namestnik in vsaj jedna tretina vodstvenih udov pričujočih biti in mora nadpolovična večina pritrditi.

Družbeni zastop.

§. 21. Vodstveni prvomestnik, ali, če je zadržan, njegov namestnik zastopa družbo na zunaj. Vsako razglasilo, pismo in potrdilo mora on ali njegov namestnik, in še jeden ud od družbenega vodstva podpisati. Sejne zapisnike podpisuje prvomestnik ali njegov namestnik in zapisnikar.

Nadzorništvo.

§. 22. Nadzorništvo ima pet udov. Ono nadzira vodstveno gospodarstvo, zlasti v denarnih rečeh, ter sme vsaki čas, mora pa najmanj dvakrat v letu blagajnico preiskati. Sme pregledati knjige in zapisnike in daje vodstvu oprostilo zastran gospodarstva. Vsako napako mora naznaniti bodi si družbenemu vodstvu, ali njega prvomestniku, bodi si redni, ali po njem prouzročeni veliki skupščini. Narejati mu je o sejah in preiskavah zapisnike, in dajati vsako leto poročilo veliki skupščini. Ako kak njegov ud izstopi, sme si ono za čas do prve velike skupščine izvoliti namestnika.

Vsak nadzornik se sme udeleževati sej družbenega vodstva s posvetovalnim glasom.

Razsodništvo.

§. 23. Razsodništvo ima pet udov. Ono razsoja vse prepire, ki nastanejo iz družbenih razmer,

peljejo s posebnim parobrodničem preko Dunavu v Ilok, za kar jim je plačati borih sedem novčičev, ker Iločani so bili isto tako bistrourni, kakor Vaši „Feist-stricti“ v Slovenski Bistrici: kakor ti svoj kolodvor, dali so si tudi oni postaviti parobrodniško agencijo za dobre pol ure zunaj mesta in to na samotnem, odljudnem kraju.

Ilok, kakor sem videl, je znamenit trg, stoječ na desnem bregu Dunava. Prebivalcev ima nekako blizu 4000, Hrvatov in Srbov, izmed katerih so prvi katoliške vere, poslednji pa pravoslavni. Polovica trga je doli ob vznožji strmega, v lok zavitega brega, kamer se dospeje od Dunava preko širne prodovine, po kamenitem nasipu, druga polovica pa se nahaja gori na bregovem robu. Hiše so večinoma pritlične, v novejšem časi zidajo se tudi z nadstropji. Najznamenitnejša zgradba v gorenjem delu trga je dvor knezov Odescalchijev „vojvoda sriemskih“ kjer je ogromna in dragocena knjižnica. V obližji tega dvora je stara frančiškanska cerkva s samostanom; v tej cerkvi je pokopan Lovro Iloški, s in bosenskega kralja Nikole Iloškega, dočim je v omenjenem samostanu l. 1456. umrl sv. Ivan Kapistran, katerega katoličani častimo v 23. dan oktobra meseca.

Tu gori ob Odescalchijevem dvoru so razvaline starega Iloškega gradu. Kakor je videti, bil je ta grad velik in prostran. Opasan je bil z dvojnimi zidom in utrjen s sedmerimi okroglimi in šesterimi

štirioglatimi kulami. Pred glavnimi velikimi vrati je bil na severozapadni strani globok obkop z vzdignjivim mostom. Razen tega je imel grad še dvojne obkope in dvojno predgradje. z istočne in zapadne strani.

V Iloku je bila pred turškimi navali stolna cerkev in dvor sriemskih škofov, kateri so baje tukaj imeli nekaj časa svoj sedež. Razen tega bila sta tukaj še dva druga samostana in sicer sv. Klare in očetov Avgustincev . . .

Sedanji frančiškanski samostan, v katerem je guardijan nek Čeh, z imenom Spaček, je vrlo osamočen in tihoten; velike sobane: refektorij in knjižnica in mnogoštevilne celice so prazne in po somračnih hodnikih diše vlažni zduh. Tudi cerkva in zvonik kažeta se v otožni ponošeni obleki, takó da Vam nehote pridejo na misel tisoč in tisočkrat navedene besede:

„Sic transit gloria mundi!“ . . .

Od tukaj se Vam razgrinja čarovita pokranjinska panorama. Tu na severni strani, ob vznožji grajskega brda vije se po širni strugi, mej košatimi otoki mogočni Dunav, tekoč z veličanstveno mirnostjo doli proti jasnemu iztoku. Onostran Dunava leži na prostrani ravnini mesto Palanka, bliščeč se z belimi svojimi hišami izmed zelenih vrtov in drevoredov. Za imenovanim mestom se prostira brezmejna ravan po vsej žitorodni Bački. Na desnem bregu

Dunava, proti iztoku in zapadu kaže se Vam en profil valovito brdovje vinorodne Fruške Gore, katera dviga na južni strani obzorja svojo gozdnato teme v dolgi raztegnjeni črti . . .

V trgovinskem in poljedelskem, sploh v narodno-gospodarstvenem oziru napreduje Ilok v novejšem časi, o čemer priča razen drugih prometnih pospešil, tako imenovano „vinarsko društvo“, kateremu je glavni nalog in smoter: razširjati slavo izvrstnega Sremskega vina. Da so vrli Iločani prešinjani tudi z narodno samosvestjo, to izpoveduje dolga vrsta čitalniških članov, kateri so si zbrali v svoje zatočišče najlepše prostore: velikansko dvorano in bralno sobo Odescalchijevega hotela, dvigajočega se na najodličnejšem mestu vsega Iloka.

Ondu gori, v družini prijaznih, uljudnih Iloških Čitalničarjev sem preživel vesele ure, ter se nisem niti spomnil, da sem kedaj bival mej tistimi mlačnimi, golobradnimi starci, katerim Vi pravite, da je — tužne mi majke! — up in cvet naše bodočnosti.

Toda — saj veste: naposled napoči mi zopet ločitve dan tudi tukaj. Ko se bodejo vračali Vaši romarji iz zlate slovanske Prage, krenil bodem i jaz zopet preko Fruške Gore.

Do svidenja torej v — ravnem Sremu!

V Iloku.

Prostoslav Kretanov.

brez ozira na kak gotovi sodni red po svoji najbolji vedi in vesti in neprizivno.

Družbeni razhod.

§. 24. Družba se razide:

a) če velika skupščina to sklene; ali
b) če jo politiško oblastvo razpusti. V prvem slučaju sklene velika skupščina o družbenem imetku; v drugem slučaju pa pripade ta imetek Slovenski Matici v Ljubljani.

Ako se kaka podružnica razide ali razpusti, pripade nje imetek družbi.

Domače stvari.

— (Presvetli cesar) podaril je krajnemu šolskemu svetu pri sv. Petru pri Laškem trgu 200 gld. za popravila v šolskem poslopji.

— (Vožnja slovenskih potovalcev) proti Pragi bila je podobna triumfalnemu sprevodu. Na vseh postajah, počenši od Češke Trebove, zlasti pa v Usti nad Orlici (ne pa Usti, Nad in Orlice, kakor je bilo včeraj napačno tiskano,) v Brandysu, Kolinu in Českem Brodu čakali so pevski zbori in godbe, ki so peli ali pa svirali „Naprej“, „Hej Slovani“, „Kje dom je moj?“, povsod na tisoče občinstva, „Na zdar“-klici, šopki in izredna navdušenost. Za popis vsprejema v Pragi nedostaje nam danes prostora. Le toliko naj povemo: Dvorana „meščanske besede“ bila je prenapolnena. Glavni govor imel je P. Eckert, za njim govoril je Trstenjak. Potem govoril je Čihalik slovenski in česki, za njim dr. Karlovič poljski, Polivko slovenski, naposled pa je v imenu akademskega bralnega društva goste pozdravil g. Kronbauer.

— (Gosp. Tom. Rebec) urednik „Živnostnika“ (Obrtnika) pozdravil je v Brnu potujoče naše rojake s sledečim slovenskim nagovorom:

Dragi prijatelji!

Brnenski Čehi danes brate Slovence iz celega srca in odkritosrčno pozdravljajo. Kajti mi vemo, da so se tudi Slovenci s polnim srcem od tega časa k nam pridružili, ko je misel narodnosti začela Slované zavémati. In tako, kakor smo mi Čehi dobili pravico, da se naš, od naših slavnih prededov pridobljeni jezik na podlagi ravnopravnosti razvije, ravno tako tudi želimo Vam, da bi se tudi mili slovenski jezik razširjal, rastel in cvetel, kateri je posvetil sv. Mohor, razvil Vodnik, Preširen in Bleiweis, slavni oče slovenskega naroda.

Iz srca želimo, da bi se okrepčala in na vekomaj trajala bratovska sloga, zvestoba in vzajemnost mej narodom slovenskim in českim.

Torej Vam Slovincem, popotnikom od modre Adrije, iz bele Ljubljane, iz goratega Koroškega in iz zelenega Štajerskega kličemo presrečno: „Živili Slovenci!“

— (Imenovanja.) Finančni nadkomisar g. Anton Zamuda imenovan je finančnim tajnikom, fin. komisar g. Josip Svoboda nadkomisarjem za okrožje finančnega ravnanstva v Ljubljani. Računski oficijal gosp. Fran Pfeifer imenovan je računskim revidentom, asistent g. Fran Bregant računskim oficijalom, praktikant g. Josip Andolšek računskim asistentom, g. Karol vitez Roth Rothenhorst pa konceptnim praktikantom pri deželni vladi.

— (Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Od mnogih strani prihajajo nam vprašanja, v kaki zvezi da je krajcarska podružnica z upravnim odborom „Narodnega Doma“? Za odgovor sledeče: Ustanovitelji krajcarske podružnice „Narodnega Doma“, iznimši g. dr. Staréta, ki vsprejema vse dopise in ki bo sprejemal tudi vse krajcarske, oziroma desetkrajcarske doneske, niso identični z upravnimi odborniki „Narodnega Doma“. Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ je družba mlajših, za zgradbo „Narodnega Doma“ zavzetih, v Ljubljani bivajočih Slovencev, ki so si stavili za nalogo, po zgoraj omenjeni poti pospeševati lepo idejo zgradbe „Narodnega Doma“ v Ljubljani ter z vs trajnim delovanjem kolikor toliko pripomoči, da se ta ideja prav kmalu uresniči. — Pri tej priliki bodi omenjeno, da se bodo došli doneski istotako objavljali po časopisih, kakor se objavljajo doneski, ki dohajajo upravnemu odboru, in sicer s številko razprodane knjižice in s krajem, od koder je knjižica došla. Kakor poizvedamo iz privatnih poročil, pričakovati je že prav v kratkem pošiljatve prvih doneskov. — Iz različnih krajev, posebno pa z Gorenjskega in Štajerskega, in od različnih stanov, došla so nam objave za poverjeništa, bodi-si takoj v za-

četku, bodi-si vsled pozivov po časopisih. Od jedne strani se pa pogreša še vedno isto zanimanje, katero bi lahko toli koristno uplivalo na celo stvar. V mislih nam je krasni spol, čegar uplivna in zeló vspešna beseda pri tacihi prilikah je občeznana. Res, da imamo tudi že nekaj poverjenic in vsa čast čč. gospem in gospicam, ki so že dejansko pokazale, da se za našo idejo živo zanimajo. Toda v občem interesu celega podjetja želebi bi bilo, da bi postajalo število poverjenic in podpornic od dné do dné večje, da bi naglo rastle.

— (Trasiranje dolenske železnice) je končano in g. Dostal z inženjerji povrnil se je nazaj.

— (V Križevniški cerkvi v Ljubljani) odpravili so, kakor smo že o svojem času omenili, na povelje sedanjega komturja barona Lazzarinja, istega, o katerega čudnej lojalnosti smo včeraj poročali, slovensko petje. A slovenskega petja neso nadomestili z drugim in sedaj cviliijo že pol leta orgle same, katere obdeluje ne baš preveč spreten orglavec, ki gotovo ni iz orglarske šole. Celo zadnjič, ko se je v tej cerkvi praznoval patrociniij, torej najimenitnejši praznik, cvilile so pri litanijah samo orgle. Gotovo bi časti božje bolj uga-jalo, ko bi se slovensko pelo v cerkvi, v katero zahajajo zgolj Slovenci, nego da samo orgle cviliijo.

— (Zanimiva pravda) vrši se te dni v Kamniku. Grofco Bylandt-Frankovo, sestro voj-nega ministra, toži zaradi razžaljenja časti župan dr. Samec, vrhu tega pa še nje biva kuharica in bišina. Toženo grofco zastopa dr. Moschè, žu-pana dr. Samca pa notar Šmidinger. Do sedaj bili sta dve obravnavi, a ker je dokazovalno gra-divo jako obširno, bode treba še tretje, pri kateri se bode pravda vsaj v prvi instanci rešila.

— („Die Kärtner Slovenen. Ihre nationalen Verhältnisse und Bestrebungen“.) Pod tem naslovom založil in izdal je gosp. Filip Haderlap 44 str. obsežno knjižico, v katerej raz-pravlja število in bivališča koroških Slovencev, de-želni zastop, državni zastop, ljudsko šolstvo, zahteve koroških Slovencev glede šol, uradov in prometnih zavodov. Knjižica pisana je s posebno gorečnostjo, ima v sebi mnogo zanimivega gradiva in je sploh o koroških razmerah tako poučna, da jo priporočamo vsakemu, posebno pa našim državnim poslancem, ki nahajajo v njej vso potrebno informacijo o koroš-kih Slovincih. Knjižico tiskala je prav lično tiskarna družbe sv. Mohora.

— (Popravek.) V 158. šte. našega lista z dne 15. julija t. l. poročalo se je, da je pri ne-kem poboji na Klanci pri Komendi tamošnji župan igral glavno ulogo. To poročilo pa je bilo napačno, kajti sedaj se je dokazalo, da je župan popol-nem nedolžen.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 19. avgusta. Avstrijsko-oger-skega svečanostnega obeda udeležilo se je 200 osob, mej njimi častniki polka cesar Fran. Predsednik avstrijskega društva napil je na avstrijskega cesarja, predsednik ogerskega društva na nemškega cesarja, predsednik slovan-skega društva na cesarjeviča Rudolfa. Vse na-pitnice navdušeno vsprejete.

Krasnoje Selo 19. avgusta. Pri slo-vesnem obedu pri priliki običajne cerkvene sve-čanosti gardskega polka Preobrašenski napil je car na zdravje avstrijskega cesarja povodom njegovega rojstnega dne.

Dunaj 18. avgusta. Kakor piše „Politische Correspondenz“ pride v Kromeriz tudi carjev brat, veliki knez Vladimir.

Kromeriz 18. avgusta. Ravnokar objavlja se telegram namestništva, da se pripeljejo cesar, cesarica in prestolonaslednik prihodnji ponedeljek (24. t. m.) popoldne v Kromeriz in da so dovolili oficijalni vsprejem.

Daruvar 18. avgusta. Ker je južna želez-nica prevzela železniško progo Barcs-Daruvar-Pakrac, odpeljal se je danes prvi vlak v Barcs.

Toulon 18. avgusta. Včeraj jeden za kolero umrl. Na Španjskem včeraj 3216 za kolero zbolelo, 1331 umrlo.

Marseille 18. avgusta. Včeraj tukaj 24 ljudij za kolero umrlo.

Zasluzi posnemanje! Pred nedavnim časom zahteval je nek znanec, ki je bolehal že dalj časa za zapret-jem, navalom krvi, glavoboljem, bitjem srca, pomanjkanjem apetita, na priporočenje svojega domačega zdravnika znanca švicarske pile lekarja R. Brandta. Dotični lekar, ki iz ne-znanih vzrokov pravih šv carskih pil ni imel, hotel je usi-liti kupovalcu druge pile, ki jih je sam naredil, češ, da so boljše in ceneje. K sreči je pa dotičnik že vedel, da se različno ponarejajo te pile in odšel je iz lekarne ter šel k družemu lekarju, ki ima prave pile lekarja R. Brandta. To zasluži posnemanje in vedno se bote obvarovali zmote, ako pazite, da ima naslovni listek R. Brandta pil bel križ na rudečem polji in imenski počrk R. Brandta. (415)

Zahvala.

Povodom praznovanja rojstnega dne Nj. Veličastva presvetlega našega cesarja mi je visokorodni gospod deželni glavlar na Kranjskem, Gustav grof Thurn-Valsassina, po svojem namestniku v deželnem odboru, gospodu cesar-skemu svetniku Ivanu Murniku, izročiti dal sto goldi-narjev, katerih polovica je namenjena Ljubljanskim ubožčekom, polovica pa tukajšnjemu društvu katoliš-kih rokodelskih pomočnikov kot prilog zakladi za gradnjo društvenega doma.

Izročujé ta zneska blagemu namenu, usojam se javno izrekati najiskrenejšo zahvalo za velikodušno tega stolnega mesta ubožčekom naklonjeno darilo.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1885.

Župan: **Grasselli.**

Tuji:

18. avgusta.

Pri **slonu**: Langbein z Dunaja. — Zebul iz Trsta. — Dr. Nakarčič iz Reke. — Feldman z Dunaja. — Stecher, dr. Rizzi iz Pulja. — Werschulal, Polak z Dunaja. — Krušič iz Celja.

Pri **šaltéi**: Wind z Dunaja. — pl. Marnberg iz Budimpešte. — pl. Tosi iz Gorice. — Linhardt iz Gradea. — Hartman iz Pulja.

Pri **avstrijskem cesarji**: Snetivy iz Prage. — Pokorn iz Horjula.

Meteorološko poročilo.

Dan	Cas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tem-peratura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
18. avg.	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	733.39 mm. 730.94 mm. 732.66 mm.	12.6° C 20.4° C 15.2° C	sl. szh. sl. jz. sl. szh.	jas. obl. dež.	20.00 mm. dežja.

Srednja temperatura 16.1°, za 9.9° pod normalom.

Dunajska borza

dné 19. avgusta t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	82 gld. 85	kr.
Srebrna renta	83 " 55	"
Zlata renta	109 " 10	"
5% marcna renta	99 " 95	"
Akcije narodne banke	871 " "	"
Kreditne akcije	286 " "	"
London	124 " 90	"
Srebro	" " "	"
Napol.	9 " 90	"
C. kr. cekini	5 " 91	"
Nemške marke	61 " 25	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld 127 " 50	"
Državne srečke iz l. 1864	100 gld 168 " "	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 " 95	"
Ogrska zlata renta 4%	98 " 95	"
5% papirna renta 5%	92 " 40	"
5% štajerske zemljiše odvez oblig	104 " "	"
Dunava reg. srečke 5%	100 gld 116 " 50	"
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	124 " 50	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	115 " "	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106 " 25	"
Kreditne srečke	100 gld 178 " 75	"
Rudolfove srečke	10 " 18 " 50	"
Akcije anglo-avstr. banke	120 " 99 " 90	"
Tramway-društ. velj. 170 gld a v.	191 " 75	"

Dr. Spranger-Jeve

kapljice za želodec.

Tajni medicinski in dvorni svetnik dr. Bücking, me-dicinski svetnik dr. Cohn, dr. Mäunig in mnoge druge zdravniške avtoritete so je preskusile in je za izvrstno domače (ne tajno) sredstvo priporočajo proti vsem želodčnim in trebušnim boleznim. Pomagajo takoj proti migreni, krču v želodci, omedlevici, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah itd., proti zlatej žili, zaprtju. Hitro in brez bolečin meče in povrnejo slast do jedij. Poskusite samo z malim in prepri-cajte se sami. Jedna stekl. 50 in 30 kr.

Pri gospodu lekarji Svobodi, pri Zlatem orlu, na Preširnovem trgu. (716-65)

Kri čistilne kroglice

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaže-nem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih; v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. — Manj kot jeden zavoj se s pošto ne razpošilja.

Malinovec

(402-7)

prima kvalitete, iz najboljših štirskih gorskih malin in z odlično armo. S svežo vodo in nekaterimi kapljami Hallerske kisline zmešan je odlično sredstvo proti vročini, navalom krvi in slabemu želodcu in okrepjujoča zdravilna pijača non plus ultra. 1 kilo 80 kr., 1/2 kilo 40 kr.

Prodaja in vsak dan razpošilja zdravila s pošto na deželo:

„LEKARNA TRNKOCZY“

zraven rotovža v Ljubljani.